

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 ft — kr
Fél évre 3 ft — kr
Negyedévre 1 ft 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlár sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői iroda
és
kiadóhivatal:

CIRNER és LINGNER
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Iparkamarák és fegyencz-ipar.

(L. I.) A kereskedelmi miniszter költ-
ségvetése alkalmával Kossuth Ferencz
felvetette a fegyencz-ipar kérdését, me-
lyet különben az iparkamarák is folyton
szőnyegen tartanak. A kérdés sokkal fonto-
sabb, sokkal behatóbb megfontolást igényel,
mint hogy csak melleleg érintve, csak futólag és felületesen tekintve s egy-
oldaluan tárgyalva, helyes eredményre jut-
hatnánk. Nevezetes elvek látszanak ellen-
tétben állani. Azért nagyon is megér-
demli, hogy vele foglalkozzunk, s örven-
dünk, ha tisztázásához s objektív meg-
ítéléséhez bármi csekélylyel hozzájárul-
hatunk.

Kossuth Ferencz és az iparkamarák
a fegyencz-munkát a kisipar érdekében
akarják korlátozni. A kisipar emelése
országos érdek, mely egy egész nép-
osztály megélhetésével, adózási képessé-
gével és műveltségével szoros kapoco-
latban áll. Nincsen olyan ember ma a
gondolkodó politikusok közt, aki hasz-
nos és forgalmat mutató iparágak meg-
honosítását, az ipariskolák szaporítását
és fejlesztését, ipari szükségleteinknek
ittthoni munkával való fedezését ne
óhajtaná s törekvésével ne gyámoli-

taná. Midőn tehát Kossuth s az ipar-
kamarák ily értelemben sürgetéssel,
tanácsadással lépnek fel: általában el-
fogadott eszméket hirdetnek. Abban is
igazuk van, hogy egy-egy városnak
helyi kisiparát nem szabad a helyt levő
állami fegyintézetnek olesó munkájával
elnyomni. De, tudomásunk szerint, már
eddig is mindenütt erélyesen intézke-
dett a kereskedelmi miniszter, hogy
helybeliek számára parti-áru megrende-
léseket ne teljesítsenek a fegyintézetek;
s hogy főképen oly iparágakat művel-
jenek, melyeket a fegyintézet helyén
eddig nem folytattak. A helyi kisipar
érdekét tehát kellőképp megvédte min-
denütt a kormánynak az intézkedése.

Arra kérjük tehát a fegyencz-munka
ellenségeit, hogy ilyen fontos kérdés-
ben pusztá jelszavakra ne hallgassanak
és olesó népszerűség kergetésével egy
másik nevezetes államgazdasági s min-
denek felett magyar érdekét meg ne
sértsenek. A kisipar egymagában soha
sem lesz képes arra, hogy az osztrák
gyárak favorizált termékeivel szemben
a versenyt kiállhassa, sőt csak fel is
vehesse. Még ha a minőséget el is ér-
hetné, kicsi tőkájával es műhelyével
sem a szükségleteket fedezni, sem kon-

kurrens árat szabni képes nem le-
hetne. A külföldi nagyiparnak aradatát
csak a hazai gyáripár fejlesztésével le-
het megakadályozni. És ha akadnak
ilyen vállalatok, melyek a bizonytalan
jövőnek teszik ki tőkéjüket, s melyek
iparcikkeikkel s áraikkal képesek a
külföldi versenyt a piacról leszorítani
s e mellett a kisipart sem gyön-
gitik jobban, mint eddig a kül-
földről beözönlött cikkek gyön-
gitették, sőt kis megrendeléseket
nem is teljesítenek, el sem fogadnak:
az ilyen vállalatokat minden
magyar embernek örömmel kel-
lene üdvözölnie.

„Hiszen üdvözölni üdvözöljük is“,
mondják az iparkamarák, a kereske-
delmi miniszter szak-referensei. „csak a
fegyenczeket nem szeretjük látni bennük.“
Tehát nem a gyáripár a fődolog, ha-
nem a fegyencz-munka! Az a fő-
dolog, hogy legyen egy jelszó, melyre
felelősség nélkül lehessen minden bajt,
minden hiányt háritani; amelylyel könnyen
lehet a siker-hiány egyéb okait
elfedezni; amelylyel fáradság nélkül le-
het állandó népszerűségben sütkérezni.

Igen is, ugy van. Gondolkozni kell
előbb, azután a szavakkal hajigálózni!

TÁRCZA.

Vagans dal.

Szivem érted tépi bú
Eleonora Poitou,
Angliae regina!
Kihez nincsen fogható
Büvkörödben Milanó,
Páris és Messina.

Te, ki hordasz koronát,
Szived mily gyönyört kínált
Annak, kit kegyed ére!
Álltam a Westmister előtt,
Midőn e földtündére jött —
A papoknak is fölgyula vére!

Büszke fők lehajlanak
Meglátva e csillagot,
E dicső királynét!
S én szegény kóbor scolar
Ittam e bűvös szempár
Lángját, tüze fényét.

Apródod hozzám vonul
Eleonora Poitou,
Soká még várni se kelle!
A nyáréjt fődé homály,
Legfennebb a holdsugár
Halvány fényét löki szerte.

S kérded: egy csóknál mi jobb?
Az, ha párjával adod!
Vivat haec doctrina!
S mit csokom füledbe súg:
Nulla mulier placet plus
Angliae regina.

Oh, a titkolt szerelem
Mily édes! — de kedvesem,
Féld irigyek csacsogását!
Már virrad, s te elsietsz;
„Jó fiu, az ég veled!
Bú váltja a sziv vigaságát.“

Mi zöld volt — elhervadt!
Hús szél süvit: pereat
Ratio et doctrina!
Szivem érted tépi bú
Eleonora Poitou
Angliae regina!

Ha mi van e föld színén.
Ha e világ voln' enyém:
Cserébe örömmel odadnám,
Csak ki szivemben meglopa,
Szép urnódet, oh Anglia,
Meg egyszer ha karolnám!

Németből

Huszárosan.

— Már megint csak a leányomról be-
szél. Pedig kijelentettem már eléggé vilá-
gosan, hogy nem adom önhöz. Nem adom!
Semmi esetre sem.

— De ugyan miért makacsokodik ezredes
ur? Mi a kifogása ellenem?

— Semmi és mégis sok. Igaz, hogy ön
jó házból való, jómódu ember, a modora is
igen megnyerő, ön rendkívül kedves pajtás,
akit igazán jó funak lehet elnevezni. De ez
ebben a baj. Ön tulságosan jó és ily for-
mán nem tud imponálni a leányomnak, ki
már hozzá van szokva a huszáros modor-
hoz. Ön igen ekesen, szépen tud beszélni;
de nem tud cselekedni.

— Istenem, igaz, hogy még nem volt al-
kalmam hőstetteket véghez vinni. Nem le-
het mindenki huszár. Nem az én hibám,
hogy nem fogtak katonának.

— Tudom, az apjának a hibája volt, meg
részben az enyém is, mert engedtem, hogy
magát kisvindlizzék az ujonczozásnál. De
minek mentegeti magát? Lássá, ez is reá-
vall karakterének erélytelenségére.

— Talán mégse vagyok annyira híján
minden erélynek, mint ezredes ur gondolja.

— Maga erélyes? Hisz egy évig udva-
ralt a leányomnak, mielőtt kérőül mert

Dolgozzék-e a feyencz, vagy ne dolgozzék? ez az első kérdés. Erre megfelelt már a humanizmus, mely a feyenczben is embert keres, midőn ki akarja irtani belőle a vadállatot. A munka áldás ezekre az emberekre; csak ez egyedül képes arra, hogy a testi és lelki elcsenevészedés és végleges erkölcsi ellazulás útján megállítsa; javítsa a javíthatót, megmentse a megmenthetőt; s egyszersmind kimutassa, hogy melyik követte el büntetésre méltó tettet a gonoszság állandó hajlamából s melyik a szenvedély kellő beszámítás nélküli állapotában. Csak a munka képes arra, hogy vele a szerencsétlen új jövedőt teremtsen; ez adja vissza őt az életnek, családjának, a társadalomnak s önmagának. Ezt, azt hiszem, velem együtt elfogadják a feyencz-ipar elleneségei is. Tehát a feyencznek dolgoztatását a humanus műveltség követeli, mely nemcsak bosszulni tud, hanem — ahol lehet — javítani és menteni is akar.

De hát mit dolgozzék a feyencz? Egyetemre vagy theológiára s egyéb akadémiákra járatni őket nem lehet; kész, okleveles ember pedig, habár így is több van köztük a kelletténél, kevés százalékat teszi az egésznek. Bizalmi állásokra nem ajánlhatók. Fölvetették azt a szerencsétlen gondolatot, hogy mezőgazdasági munkát végeztesenek velük. Nálunk a népesség 70 százaléka ilyen munkával keresi kenyerét, s hazánk legáldottabb vidékein munkahiány miatt lázongani kezd. Hát még ezt az egyetlen keresetét is megszorítsuk az által, hogy földművelésre fogunk néhány ezer feyenczet? Vagy talán már előre a szocialisták táborába

akarjuk kergetni ezt a használható anyagot? Az igazságügyminiszter Debreczenben elég határozottan és világosan kifejezte ezt a gondolatot s a feyenczek foglalkoztatásának egyetlen alkalmas terét az ipart jelölte meg. Az iparkamarák pedig a maguk részéről, nagyon helyesen és kötelességük szerint, állást foglalván a kisipar védelmére: ők is a gyáriparra utaltak, hogy benne a feyenczek munkásokul foglalkozzanak.

Konkrét esetekre tudnánk hivatkozni, hogy feyenczeket foglalkoztató gyári vállalatokkal szemben egy-egy iparkamara valóban érthetetlenül egyoldalú álláspontra helyezkedett. A nélkül, hogy ez alkalommal indokainak nagyon könnyű czáfolásába mélyednénk, felkérjük őket, hogy ezt a kérdést tárgyilagossá megfontolással kezeljék.

Alsófehérvármegye ujonnan megválasztott előljárói:

Nagyenyedi járás: Háporton Grútia Tódor, Asszonynepe Finna Antal, Kisakna Hiresá Tanászia, Fugad Toma Ilia, Vadverem Geraszim József, Magyar-Becze Vass András, Magyar-Lapád Gáspár István, Magyar-Bagó Boldea Jákob, Maros-Gombás Takács János, Oláh-Apahida Muresán Vaszilja, Csombord Bakk János, Maros-Szent-Király Takács Juon, Szász-Ujfalu Rád Tódor, Tompaháza ifj. Fodor Juon, Lőrincz-réve Lovász Márton, Megykerék Mán Tódor, Paczalka Csörtéa József, Maros-Koppánd Tomás Márton, Kis-Solymos Elekes Albert, Tóvis Nagy Lajos, Diód Padurén Szimion, Csáklya Száva János, Felgyógy Rafael Samuel, Havasgyógy Hirbea Gerassim, Diomál Metes Szimion, Felső-Orbó Gilea Mihaila, Közép-Orbó Koblis Adam, Alsó-Orbó Márián Militon, Maros-Béld Rád Juon, Fel-Enyed Csörtéa Angyel, Muzsina Hagea Bazil, Vláháza Gligor Juon, Nyirmező Popa Bazil, Miriszló Szóke József, Oláh-Lapád Lázár

Juon, Oláh-Rákos Kosztán Juon, Szabad-erdő Olteán Juon, Remete Bárb Nikolaé, Ponor Csorbea Viktor, Kis-Gyógypatak Birlner József.

Verespataki járás: Verespatak Jánky Kálmán, Mogos Negru József, Abrudfalva Drája József, Szohodol Goja János, Kerpenyes Manovits Péter, Bucsum Zsurka Miklós, Muska Alb Péter, Korna Miheez Sándor.

Akik a liga pénzét zsebre vágják.

Hogy az elmúlt évben a román kultur-liga számára különböző alkalmakból sok pénzt összegyűjtöttek Romániában, azt jóformán minden újságolvasó ember ismerte, de arról, hogy igen sok gyűjtes sohasem érkezett rendeltetése helyére, nagyon kevesen tudtak valamit. Arról, hogy a liga vezető köreiből egy kissé nagyon is furcsán gazdálkodnak a pénzzel, már többet és nyíltabban beszéltek, különösen az őstől fogva, hogy a liga kebelében szakadás történt. A múlt hetekben megkötött békének is az volt egyik feltétele, hogy az eddigi pénzközelést tekintse mind a két fél lezárt aktának. Jövőre igyekezzenek teljesen korrektek lenni, de ne fessegessék a múltat.

Ilyen határozatokat kimondani könnyű dolog, de nagyon bajos megtartani, mert hiszen az emberi természetben rejlik, hogy felebarátjaink turpisságait, kivált ha egyéni és pártérdekeink úgy követelik, napfényre hozzuk. A román hazafiak is emberek s így emberi voltak teszi érthetővé, ha időről-időre föllebentik a kultur-liga pénzügyeiről is a vastag fátyolt, mely elfedi annak misztériumait a kíváncsi magyar szemek elől.

Ilyen fátyol-fellebbentési szolgálatot teljesít a bukaresti „Constitutionalul” is február 3-iki számában, amelyben erre vonatkozóan a többi között ezeket írja:

„Az utóbbi időkben valóságos mániává lett különféle címek alatt nyilvánosan pénzt gyűjteni. Így valóságos áradata indult meg a gyűjtésnek legettettek, szegények, egyházak, iskolák és a kultur-liga számára, amelyeknek eredményéről és miként való felhasználá-

volna fellépni. No már pedig, barátom, én vömnék csak gyors elhatározásu embert akarok. Huszárosan! Ein, zwei! és fertig.

— De, ezredes ur, mikor az ember kiválasztja az élete párját, mikor két lénynek a boldogságáról van szó, csak nem lehet határozni úgy huszárosan, hogy ein, zwei és fertig.

— Ugyan miért ne? Mondja hát, jól választottam feleségemet? Boldogan élek-e vele?

— Én úgy találok, hogy ő méltósága a legszeretreméltóbb asszony a világon... A legbájosabb anya...

— Ki sohasem lesz az anyósa. Éppen azért dicsérheti bátran.

— És dicsérem is, lelkesültem és okkal. Mert miután ohajtásom, nőül venni a leányt, — megnéztem az — anyát is.

— Ön nagyon circumspectus.

— Lássá, én nem voltam olyan elővigyázó, én nem is ismertem a feleségem anyját — és mégis boldogan éltem vele. Én nem is néztem sokat; láttam, belészerettem és elvettem amugy huszárosan, einz, zwei és fertig.

— És ez olyan könnyedén, simán ment?

— Dehogyan ment simán, ha könnyedén is. Tudja, . . . elmouodom önnek, hadd okuljon maga is . . . tehát tudja, mikor én a Terkámot először megláttam, — a jégen történt — rögtön tisztában voltam vele, hogy ő, vagy senki más. Nem is haboztam soká, hanem felszólítottam a kapitányomat, ki szintén kinn korcsolyázott, hogy mutasson be.

— De pajtás, én nem ismerem azt a hölgyet, szabadkozott a kapitány.

— De feljebbvalóm vagy és barátom, tehát kötelességed segítségemre lenni. Ha te, mint idősebb, engem bemutatasz, látni fogja ez a kedves teremtes, hogy komoly férfival van dolga.

— A kapitányomnak végre is engednie kellett és egy félóra korcsolyázás nekem untig elég volt, hogy a Terkám szívét elhódítsam. Megkérdeztem, hogy akar-e feleségem lenni — és másnap már Bécsben voltam a kriegsministeriumban, hogy kieszaköljem a házassági engedélyt. A kaucziót letehettem; szerencsére, mert Terka apja hivatalnok volt, amolyan magasabb rangu, akinek azonban alig volt nevezetesebb vagyona. Mikor Bécsből lejöttem, elmentem egy bábra, amelyen Terka is jelen volt az apjával meg garde-de-dame-jával. És a Ter-

kát egy párszor körülfogattam, elmondtam neki, mit végeztem Bécsben és visszavezettem női kísérojéhez. Aztán felkerestem az apját, kit elszólítottam a tarokkparti mellől, bemutatkoztam és előadtam kérésemet a leány kezét illetőleg.

— De, hadnagy uram, szólt a Terka apja, én még nem ismerem önt, csak nem ígérhetem önnek mindjárt az első pillanatban a leányomat.

— Huszártiszt vagyok, a kauczióm megvan, különben a császár kabátját viselem s az elég garanciája becsületes voltomnak.

— Kérem, én nem kételkedem benne, de mégis . . . látogasson meg, kérem, és néhány hónap múlva . . .

— Néhány hónap múlva? Hát olyan türelmesnek gondolja érzelmeimet Terka iránt? Hisz az nem is volna szerelem! Uram, hallgasson szavaimra. Most mindjárt kezdődik a négyes, amit Terka kisasszonynyal kell tánczolnom, annak végével majd bátor leszek újra kérdezősködni: Igen, vagy nem?

Avval szalutáltam és ott hagytam az öreget. A négyes után újra fölkerestem. Ő még mindig nem gondolta meg magát, talán azért, mert tarokkpartnerjeit nem hagyhatta

lásáról csak a legtrikább esetben értesült az adakozó közönség. Így Hus városában például a kultur-liga javára több ízben nagy bálakat rendeztek. Arról azonban senki sem tud semmit, hogy mi lett e bálók jövedelmével? Az emberek azt beszélnek, hogy a tiszta jövedelem Caligali urnak, a jelenlegi prefektnek zsebében maradt.

„A berladi polgárok meg azt beszélnek, hogy Topescu János nyugdíjazott tanár és jelenleg kormánypárti képviselő az utóbbi években 18.000 frankot gyűjtött a mondott célra, sőt még állítólag most is gyűjt, a nélkül, hogy elszámolna. 500 frankot gyűjtött Bukarestben Carada ur is, a nélkül, hogy akár elszámolt volna, akár pedig rendeltetési helyére küldötte volna a pénzt. Ha egy kissé utána nézünk a dolognak, még több olyan egyéniséget is megnevezhetnénk Bukarestben és Jassyban, akik ily módon egy pár száz frankot összegyűjtöttek és aztán zsebre vágta.”

Hogy a „Constitutionalul” e leleplezése valami nagyobb hatást keltsen, nem hisszük, mert hiszen a romániai közönség hozzá van már szoktatva az ilyesmikhez. Most is éppen napirenden van a Bratianu-szobor-alap kérdése, még pedig a jelenlegi pénzügyminiszternek, Cantacusinonak terhére. Bratianu halála után az ellenzéken levő nemzeti liberális-párt felhívta a romániai nagy közönséget, hogy adakozzék Bratianu szobrára. Össze is gyűlt 300.000 frank, amelyet Cantacusino kezelésére bíztak. Bratianunak azonban mindez idáig nem állítottak szobrot, de azt sem tudja senki megmondani, hogy hová lett az összegyűlt pénz?

A mi román nemzetiségi politikusaink nagyban és kicsinyben egyaránt szeretik utánozni romániai testvéreiket s így nem csoda, ha ezen a téren is sikeres kísérleteket tettek. Így például ezelőtt mintegy három évvel a Tribuna akkori vezetői gyűjtést indítottak meg Hóra szobrára. A kormány azonban a gyűjtést betiltotta, de elfeledte az összegyűjtött pénzt elkobozni. A múlt év folyamán egy-két adakozónak vagy érdeklődőnek eszébe juttott kérdezősködni, hogy hová is lett a Hóra szobrára begyűlt

cserben. Mivel nem tudott határozott választ adni, azt mondtam neki, hogy hát csak kártyázzon nyugodtan tovább, majd beköszöntök a házába. Az öreg visszatült az asztalhoz, én pedig kocsiába ültem, a Terka velem, s a szomszéd faluba egyenesen a paphoz hajtottam. Ott is egy kis érélyes fellépésre volt szükség, de végre a lelkes összeadott. Mikor másnap Terkával az apjához beköszöntöttem, ez bizony belenyugodott házaságunkba.

— Ennek igazán örülök!

— Minek?

— Hogy a Terka apja oly könnyen belenyugodott a változhatatlanba. Most ilyformán reményem van, hogy ön is bele fog nyugodni, hogy azt a Terkát, aki szakasztott az anyaj, az én Terkát, apai házából megszóktattam és a nénémhez biztos helyre kísértém, hol addig fog maradni, míg mi is elmehetünk a paphoz.

— !?! — De bizony nem fog maradni! A lakodalomra az én házamban is elég tág a hely. No, so' se hittem volna, hogy ön — hogy te ilyen tüzről pattant legény vagy! Ölelj meg kedves, derék fiam! czupp, czupp!

Petrus.

összeg? Az illetők eleinte hallgattak, de végre, mikor a kérdezősködők egyre türelmetlenebbek lettek, kijelentették, hogy a pénz jó helyen van Bukarestben, de hogy kinek, vagy melyik pénzintézetnél? arról egyszerűen hallgattak. Sokan azt hiszik, hogy e hallgatás a legkésebben szóló magyarázata annak, hogy a Hóra-alap a nemzeti ügy apostolainak költségei fedezésére fordított, mert hiszen tudvalevően Krisztus urunk koporsóját sem őrizték ingyen.

Sport-egylet Nagy-Enyeden.

Régóta érezzük szükségét a testedzés céljára való egyleti társulásnak. Amit már kisebb városok is megvalósítottak, hogy az íróasztali munkával foglalkozó emberek szervezetének egyoldalu, még pedig veszedelmesen egyoldalu működését, alkalmas és élvezetes módon ellensúlyozzák: arra a mi városunk társadalmában eddig nem igen mutatkozott kedvező talaj. Próbá nem hiányzott; lelkes emberek a laptajáték kedvelőit igyekeztek időnkint összegyűjteni; majd a téli szezonban egy-két hétre föllendült a nehézségek közt vajdudó korcsolyázás ügye is: de általános és tartós mozgalom nem volt fenntartható a testedzés érdekében.

De az eszme olyan természetű s a jó példák annyira szemmel láthatók, városunknak olyan intelligens s az egyleti élet iránt annyira érdeklődő közönsége van, hogy a hatvanas éveken innen élő generációnak körében okvetlenül meg kellett az egyesülés tervének fogamzania. Meg is fogamzott; és a testedzés hívei Lázár István főiskolai tanár felhívására oly lelkesen nyilatkoztak mellette, hogy néhány nap alatt az egylet megalakulására is lehetett gondolni.

Az alakulás folyó hó 10-én történt meg a főiskola ideiglenes tornatermében, melyet a főiskola előjárósága hálára kötelező készséggel engedett át heti két órában a gyakorlatokra. Elnökké közfelkiáltással Lázár István tanárt, titkárrá Bodrogi János tanárt, művezetővé Lázár Imre tornatanítót választották; s egyszersmind megbízták őket, hogy az egylet számára alapszabályzatot készítsenek.

Felkérjük társadalmunk vállalkozó szellemű, élénk közönségét, hogy ezt az életrevaló s a szó szoros értelmében erősnek ígérkező egyletet vegye nemes pártolásába. Akik tagok lenni óhajtanak, egy működő tag ajánlatával az elnöknél jelentkezzenek. A próbák egyelőre szerdán és pénteken 6—7 órákor tartatnak.

Mi a magunk részéről üdvözljük ezt a sokat ígérő vállalkozást; üdvözljük azokat, kik az eszmét megpendítették és azokat mind, kik annak céljait szolgálni akarják.

Az erdélyi aranybányászat és a Fortuna aranybánya-részvénytársaság.

Az erdélyi aranybányászat viszonyainak kimerítő leírását kapta a „P. Corr.” egy a viszonyokat saját tapasztalásból alaposan ismerő szakférfiatól. E leírásból, mely egy egész tanulmány értékével bír, olvasóink részére, akik előtt az erdélyi viszonyok nem egészen ismeretlenek, a következő, lehetőleg rövidre fogott kivonatot adjuk:

Erdélyben már a rómaiak előtt foglalkoztak aranybányászattal. Történelmileg bebizonyítható a rendszeres bányászom Trajan császár és a római helytartók alatt. Bucsum és Verespatak régi bányáiban ma is látható bizonyítékai az erdélyi bányászatnak a vágás különféle módszerei. Hogy

a népvándorlás idején mennyi aranyat raboltak a hegyekből az egymást kergető népek, ki tudná megmondani? És még sincs még maig sem, a legkezdetlegesebb üzem sem teljesen kimerítve. A könnyen elérhető helyek egész a hegy talpáig át vannak ugyan lyuggatva, mint a rosta; de új górcsót borítja őket, ami azt bizonyítja, hogy aranybőségük ma sincs kimerítve. A hegy talpától lefelé pedig még egész érintetlenek az érczhasadékok. Az Aranyos folyó vizvonalat még egyik bányában sem érte el a mélység. Az aranyat rejtő érczlerakodások óriási tömegéből, melyek tapasztalás szerinti 2000—3000 láb csurthatómélységet is elérnek, alig egy parányi rész van kihordva.

A rómaiak által üzött bányászat nagy-szerűsége, melyet 1800 esztendő sem volt képes végkép elpusztítani, valóságos gyermekjáték a modern bányatechnikához képest. A jelen évszázadnak maradt fenn, rendszert vinni a bányászatba, és annak is csak második felében sikerült a magán vállalkozás közvetítése által a bányászat kérdését közelebb vinni a megoldáshoz. Erre hivatott, nagyobb szabású magán vállalkozás a Fortuna aranybánya-részvénytársaság, mely a nagyrészt elhanyagolt erdélyi aranybányák racionális kiaknázását tette feladattá. A társaság alapítása egy régi közigazgatási szükségnek felel meg és az eszmét nem ajánlhatjuk elég komolyan és elég gyakran minden illetékes tenyező s főleg a befektetést kereső közönség támogatásába. Minden kétségen kívül áll ugyanis az, hogy a régi hagyományos rablóbányászat megszüntetésével és egy modern rendszer kezdetével az erdélyi aranybányászat minden várakozást meghaladó kedvező sikert és nagy nyereséget fog eredményezni.

Most rendkívül primitív módon üzik a bányászatot. De furógépek, dinamit, kihordó gépek és egyéb segédeszközök igénybevételével ezentul 30 nap alatt tovább és mélyebbre lehet nyomulni a szikla belsejébe és az érczhasadékokat nagyobb távolságokra lehet feltárni, mint azelőtt 12 hónap alatt. Az aranytartalmu kőzetet kitűnő gépek szabadítják meg az értéktelen anyagtól és redukálják az értékesre. Ugyancsak kitűnő gépek és modern eljárás 10% nál kevesebbre szállítja le az aranyvesztéséget, ami az előtt 40%-nál is több volt.

A magánbányászat természetében van, hogy előmunkálatokra, a jó reménység fejében való befektetésre mit sem képes aldozni. Kisebb társaságok egységes vezetés nélkül megszereznek kisebb területeket és folyik a rablóbányászat. Idő multán az ily kisebb területek annyira el lesznek aprózva, hogy ma, egy-két nagyobb bányán kívül, mint a „Concordia” és „Szt.-András”, egy csomó társaság van 40—50 részessel, ezek közt 1/4, 1/8, sőt 1/16 részesek is.

Ezért és még az okból is, mert ezek a társaságok hijával vannak mindannak, ami a modern bányászatához tartozik sok millió tonna zuzóércz hever értéktelenül. Csak a szabad aranyat keresik és egy megkezdett hasadékot csak addig követnek, amíg az látható szabad aranyat szolgáltat. De ha a szabad arany csak helyenként jön elő és 3—4 méternyire csak zuzóérczet találunk, akkor az ilyen helyet egyszerűen ott hagyják s más helyen próbálnak szerencsét.

Bucsum a mintája volt az ilyen gazdálkodásnak és mégis hetenkint 8—12 kiló szabad aranyat szállított az ab-

rudbányai beváltóhivatalba. Pedig hetenkint csak 4 nap — kedden reggeltől péntek estig — dolgoznak, feltéve, hogy ünnep nem esik közbe. Ilyen elmaradt, tökéletlen bányászatot üznek az erdélyi parasztnak Bucsumon kívül még számtalan helyen.

De képzeljük el ezt a bányaművelést modern üzemből. Alig a hegy talpáig erőművelés helyett szabályszerű, 300 méter mély aknákat, melyek még érintetlen művelést tárnak fel. A terv nélkül való ideoda tapogatás helyett alapos tanulmányokra fektetett, minden modern berendezéssel vezetett mélyítést. Fából készült, 40 kiló nehézségű, kövel borított zuzónnyal helyett óriási értékesítést 200 zuzóművel, melyek mindegyike naponként annyi anyagot dolgozik fel, mint a parasztnak egy hét alatt. Képzeljük el továbbá a szükséges amalgamtorokat, tüzhelyeket, stb., szóval egy legmodernebb stílű értékesítést, amely mintegy 5000 métermázsát dolgozik fel 24 óra alatt automatikus uton, tehát alaposabban és megbízhatóbban, mint az emberi kéz, és ez a munka említésre sem méltó veszteséggel történik, míg eddig 50%-nál is több ment veszendőbe. Ha jól meggondoljuk a Fortuna aranybánya-részvénytársaság e modern berendezéseit és összehasonlítjuk az eddigi tarthatatlan módszerrel, a nyereség kiszámítását nyugodt lélekkel rábizhatjuk a részvényesekre. Mert egy tonnában 17 gramm aranytartalmu ezüst van és az üzem-költség tonnánként 8 frtra rug.

Az elmondottakat szándékszik megvalósítani Bucsum megvételeivel a Fortuna részvénytársaság, mely itt akkora területet szerzett meg, amelyen a nagyszabásúra tervezett kiaknázás legkevesebb 50 esztendőre biztosítva van — és még nagyon sok Bucsum van Erdélyben.

Jó szerencsét!

Munkácsy Mihály tragédiája.

Consummatum est; beteljesedett.

1887. márczius valamelyik napja volt. Az Avenue de Villiers 53. számú palotája egész szélességében a padlástól a földszintig fényárban uszott. A két villamos ivlámpával megvilágított kaputól jobbra egész a place Malsherbes végeig, balra pedig a ceinturvasutig állottak egymás mögött a fényes magánfogatok. Ez a kilométer hosszú kocsisor azt hirdette, hogy Munkácsy Mihálynál estély van; hogy ebben a fényes palotában a párisi haute-saison legjelentőségesebb eseményeinek egyike zajlik le. Az estélyen Popper hegedült, a nagy opera magyar származású primadonnája, madame Craus énekelt. De nem is az estély lefolyását akarom leírni. Hanem valami egészen mást.

... Az elragadtatásból, melylyel a hófehér vállakat, a pazarul dekolletált kebleket, a formás karokat és villogó szemeket bámultam, Temple János ragadt ki:

— Nézze csak, — mondotta — az az ökölnyi emberke ott abban a földig érő frakkban Blumenthal Oszkár, a híres német költő. Nem látja? ... Az, a ki épen most szólítja meg De Castrone marquiset. Valószínűleg még abból az időből ismeri, mikor a marquise még Marchesi asszony volt. Látja?

— Már látom.

— Jó. Ha Blumenthal eltávozik a marquisnetől, valószínűleg unatkozni fog, mert alig hiszem, hogy az itt levők közül a német nagyköveten kívül még valakit ismer. Legyen olyan szíves, szórakoztassa fél órára.

Mutassa meg neki a műkincseket, az érdekelni fogja. Ne mondja a prussien, hogy itt unatkozott.

Az olvasó e párbeszédén csodálkozni fog. Pedig nincs rajta mi csodálkozni. Mi, akik majdnem mindennapi vendégek voltunk Munkácsy házában, úgy éreztük, hogy kötelességünk hozzájárulni ahhoz, hogy az ő estélyén mindenki jól érezze magát.

Két percczel később Blumenthal már nekem tartott műtörténeti és szépművészeti prelekeziót azokról a tárgyakról, amelyeket én akartam neki megmagyarázni. Mikor legjavában magyarázgatott, hozzánk szegődött egy uri ember, akit Blumenthal mint professor Eiching aus Frankfurt am Main mutatott be.

Blumenthal abban hagyta prelekezióját s az estélyről kezdtünk beszélgetni. Egyszer azután Eiching így szólott:

— Jól megnéztem Munkácsyt közelről. Ennek az embernek a dícsőségét egy nagy tragédia fogja befejezni, amelyről azonban ő már semmit sem fog tudni.

Kérdőleg néztünk rája.

— Nekem sok tapasztalatom van ebben, — folytatta Eiching, aki Németország leg-híresebb elmegyógyászaik egyike. — A szemébe van beírva a végzete. Nézzék azt az örökké elborult fényű szemet, mely mintha visszafelé volna fordítva, örökké önmagában keresne valamit. Az elborult szem mindig az elme egykori elborulásának az előhírnöke.

No hát, én nem tudom, hogy Munkácsy ezzel az elborult szemmel született-e már s hogy végzete már a bölcsője fölött is ott lebegett-e már. Azt sem tudom, hogy azoknak van-e igazuk, akik azt mondják, hogy a mester nem fogadta meg a költő aranymondását: „Élj az idővel, de élni ne siess!” Én csak azt tudom, hogy Munkácsy teljes életében nagyon boldogtalan volt. Ennek a boldogtalanságnak az okát földeríteni most még nincs idején.

De akik ezt az elborult szemű embert látták ragyogó ünnepélyeken, miket az ő tiszteletére rendeztek; akik látták, mikor egy boldogságtól sugárzó ifjú pár ment el előtte, vagy amikor táncmulatságban a körülötte keringő, sugdosódó párokat nézte, akik mindezt látták: azok előtt nem volt többé rejtély az, hogy miért ül arcán örök buskomorság.

Pedig tudott ő vidám is lenni. De a vidámságában is benne volt a keserűség. Sirva vigadott; de a sirása szívet tépő zokogás volt, a vigadása rakoncátlan dorbélozás. S így is csak azok között tudott vigadni, akikkel odakötötte annak a kornak az emléke, mikor még nem volt boldogtalan. El-ellátogatott a rue Saint-Louis-en l'îleben abba a kicsiny házba a nagy Noutre Dame mögött, melyet mindegyik magyar ismer, aki csak három napig is Párisban időzött valaha. Itt van a magyar egyület: a párisi magyarok magyar hazája. Ide járt el Munkácsy, ha szíve szerint akarta kimulatni magát. Volt ott mindig egy csomó asztaloslegény. Azokat maga körül ültette. A többieket is meghívta, de azoknak csak az asztal másik végén jutott hely. Oda került egyszer gróf Goluchovszki Agenor, a mostani külügyminiszter is, gróf Zichy Tivadar, a stuttgarteri követ és báró Wagner, a trencsényi származású párisi nábob, aki Kalifornia homokjából kaparta ki millióit. Ilyenkor a Munkácsy szemében az asztalosnál kezdődött az ember.

A cigányok húzták. Azokat az ujjongó, zokogó nőtákat, melyek a külföldön kétszeres erővel hatnak a magyar ember szívére, képzelődésére. Munkácsy bal kezével fölfogta a pezsgős poharat, jobbával pedig megtámasztotta a fejét, nehogy leessen a nagy bánat terhe alatt. Azután elkezdett füttyülni. A Munkácsy füttyüléséről már nagyon sokat írtak. Liszt Ferenc egyszer azt mondotta, hogy Munkácsy a füttyülésével is világhírű emberré vált volna. Füttyült. És a cigányok önkénytelenül abban hagyták a nótát s szájtátva figyeltek. S aki csak jelen volt, valamennyi érezte, hogy megdermed a szíve. És így volt jó, mert különben megszakadt volna. Annak az ősi szenvedélynek, mely alkotásaiban a mindenséget megrázódtatta, a kitörésének voltak ilyenkor tanúi a jelenlevők. Soha senki sem zenésítette megrázóbban a vágyakozást, az epedést, a boldogtalanságot, mint Munkácsy, mikor füttyölt. Az elborult szem egy pillanatra föllángolt, mintha meglátta volna azt, aki után eped, akiért lánghol, akinek a képét a világra szóló dícsőség mámora sem tudta emlékéből kitörölni. Azután ismét elborult s mintha csak befelé volna fordulva, a saját lelkét nézte.

Most már az a mindig borus szem elborult örökre.

Soós Antal.

Egy év története.

(Titkári jelentés; a nagyenyedi önkéntes-tűzoltó egyesület által a hó 7-én tartott közgyűlésen felolvasta Székelyhidy Ödön e. titkár.)

Tisztelt közgyűlés, kedves bajtársak!

Városi önkéntes tűzoltó-egyesületünk 1896. évi működésére, általa a nemes város lakóinak ugy erkölcsi mint anyagi hasznárat tett szolgálatára vonatkozó jelentésemet midőn e díszes közgyűlésen szerencsés vagyok elmondhatni, legelső sorban azon örvendetes tényre kell felhoznóm, hogy önkéntes tűzoltó-egyesületünk tisztán a tűzoltószat terén tevékenységét csupán csak egyszer mutatta ki, azt is egy szünakaszal meggyulásánál, melyet a kivonult polgársággal egyetemben csakhamar eloltott, elejét véve ez által a tűz közvetlen közelében levő lakóház és majorsági épület meggyulásának. Midőn ezen tényre hozom fel, örömmel tezem ezt, mert ez által bejelenthetem azon örvendetes körülményt, hogy városunkat az 1896. évben sokavagy nagy tűz egy esetben sem fenyegette, díszes millenniumi évünket nem zavarta meg a károsultak jajgató szava. Azonban ha jól lehet egyesületünk ez évben nagyobb tűzeknél nem működött, azért az egyleti élet nem pangott, sőt mondhatni szellemi, kulturális irányban jóval felülmulta a múlt éveket.

Szép Magyarország ezer éves fennállását ünnepelte az 1896. évvel, melyben a nemzet minden há fia örömmel vett részt. Ez ünneplésből egyesületünk is kivette a maga részét, mert városi, megyei közönségünk által rendezett millenniumi ünnepélyeken mindannyiszor fontos szerep jutott egyesületünknek.

Emlékeznünk még azon szép téli éjszakára, midőn a templomok harangjai megszólaltak, hirdetőn ez által a millenniumi év kezdetét. Áhitattal hálát adva istenének minden magyar ember hallgatta a harangok zugását, eltelve szívök tisztelettel a fenntartó istenség iránt, hogy megengedte ér-nünk e szent évet, melyet méltán nevezhetünk szentnek, mert mindent, mit ez évben cselekedtünk, e millenniumi évnek magasztossabbá és ünnepekké tételére cselekedtünk.

Tűzoltó testületünkre nézve kétszeresen szent volt ez év, mert fennállása, áldásos működése 23-ik évében érte együletünket. 23 nehéz év járt le testületünk felett jól, néha gyengén eltelve; igyekezett egyesületünk a reá mért nehéz hivatásnak kellően megfelelni, lakosságunk, városunk javára téve meg mindazt, mit megtehettünk szerény erőnkéből és lelkünkéből.

Önkéntes az egylet, melynek tagjai vagyunk, önkéntesen, senki által sem presszionálva lettünk tűzoltókká. E név: „tűzoltó“, mindent megmagyaráz, ez serkentette egyesületünk minden tagját, hogy önkéntesen elvállalt kötelezettségének mindig lehetőleg jobban megfeleljen. Anyagi haszon nem vonz az egyesülethez, mert tudjuk jól, hogy egyesületünk egy tagja sem részesül semmiféle dotációban, hanem erkölcsi siker kivívása s polgártársaink vagyonának megmentése, valamint az egyleti életünknek egyéb nemes céljai vonzanak az egyesülethez.

Az 1896. évben, mint előbb említettem, anyagi javak megvédésére csak egyszer volt felhiva egyesületünk, hanem annál többször a millenniumi ünnepségnél vett részt egyesületünk s annak egyik igen fontos tényezője a zenekar.

Emlékezzünk vissza csak arra a szép tavaszi délutánra, amidőn a sétateren a városi közönség, élén derék polgármesterével, 3 szép fát ültetett a millenniumi év emlékére a tűzoltó-zenekar hangjai mellett, ezzel kezdvén el a millenniumi ünnepélyek sorozatát.

Majd ezt követte a város közönsége által rendezett millenniumi ünnepnap, melyen egyesületünk minden tagja részt vett, legelső sorban derék főparancsnokával élén, ki a városi díszközgyűlésen mint ünnepi szónok szerepelt, ez által is díszere válván egyesületünknek. Ugyane nap délutánján a sétatéri monumentális emlékszóbot a zenekar hangjai mellett vette gondoza alá a városi tanács, és rendfentartó szakaszunk az ez alkalommal tartott népnepélyen a rendfentartás érdekében vett részt az ünnepélyen. De nem csak ez ünnepélyen vett részt egyesületünk, hanem Alsó-fehér vármegye közönsége által rendezett millenniumi ünnepélyen is, hol egyesületünk zenekara szintén részt vett a díszmenetben.

Ezen ünnepélyektől eltekintve, egyesületünk néhány tagjának a városi képviselő-testület áldozatkészségéből alkalma volt megneézni a Budapesten rendezett millenniumi kiállítást, valamint segélyalapunkból nyert segélyezéssel a főváros tűzoltó szer-tárait és őrtanyáit. Ez alkalommal el nem mulaszthatom egyesületünk nevében hálás köszönettel adózni városunk érdemekben gazdag polgármesterének, és derék képviselő-testületünknek egyesületünk iránt tanúsított szíves áldozatkészségükért. Ezenkívül egyesületünk a Budapesten tartott országos tűzoltó-kongressuson is képviseltette magát, hol a főparancsnok és segédtiszt jelent meg az egyesület részéről.

Egyesületünk pénztára javára a nyár folytán egy majálist is rendeztünk, mely ugy anyagilag, mint erkölcsileg a legszebben sikerült; ez alkalomból 107 frt 26 kr tiszta jövedelem folyt be, mely összeget Papp János o. parancsnok indítványára „Lótartási alap“ czimén helyeztünk el takarékpénztárba azon meghatározással, hogy ez összeg, mihelyt adományok és más előre nem látott jövedelmekkel annyira növi ki magát, első köteletségének tartja, egyesületünk lovakat

beszerezni, akcióképességünket ez által nagyobbá növelni.

Ez évben egyesületünket még több nevezetes, reá nézve megüszelő eset érte; így mindjárt a keyviselő-választás. Alkotmányos jogaink legszentebb gyakorlásánál október hó 28-án ez egylet zenekara mellett vonult fel a választópolgárság a megyeházához, hol egyhangulag, nagy lelkesedéssel választotta meg a közönség Nagy-Enyed város országgyűlési képviselőjének együletünk tiszteletbeli és alapító tagját, Török Bertalan urat. Ugyancsak ez évben járván le a városi tiszviselők 6 évi választási ciklusa, ez alkalomból ismét nagy lelkesedéssel megválasztott tisztikar fejt, Kovács Gyula polgármestert, midőn a városi polgárság a választási nap estéjén fáklás szerenáddal lepte meg, ez alkalommal is egyesületünk zenekara hangjai mellett vonult a polgárság az ünnepelt lakása elé ki egyesületünknek sok éven át tényleges, majd tiszteletbeli főparancsnoka volt.

Mult éveinkhez hűen ragaszkodva jelentünk meg főparancsnokunknál becses névnapja előestéjén, nem csupán udvarias szokásból, hanem igaz érzelmeink és jókívánataink tolmácsolása szempontjából.

Testületünk személyes ügyeire térve, örvendetesen jelenthetem, hogy egyesületi működő tagjai között semmi nevezetes változás nem történt, eltekintve a mult évi közgyűléstől, melyen a tagok újabb három évre kötelezték magukat, valamint a tisztikar is akkor választott meg. Időközi változást egyik kitünő parancsnoksági tagnak hivatalból történt eltávóza miatti lemondása s testületünkben való kilépése idézett elő. Sajnálattal kell bejelentémem, hogy pártoló tagjaink közül sokan eltávóztak és elhaltak, de más részről még sajnosabban kell megemlékezmem azokról, kik közöttünk élnek és elvállalt kötelezettségüknek még mai napig sem tesznek eleget, megvonva egyesületünkön azon pár frt jövedelmet, mely egyesületünk évi kiadásainak részbeni fedezésére van szánva.

Mint minden évben, ugy ez évben is áldozott egyesületünk a kegyeletnek; halottak napján özv. Mangezius Frigyesné. Fánta Józsefné és Zaida Jánosné sirja felett a zenekar gyászadalokat zenelt.

Most pedig adjunk számot a testület működéséről: az éji őrszolgálatok, gyakorlatok, a tagok létszáma, azok foglalkozása, a parancsnokság és titkári hivatal ügyvitelét illetőleg.

Egyesületünk csak egyszer lépett akcióba az 1896. év folyamán; éji őrszolgálatot teljesített együletünk minden működő tagja; a napostizti szolgálatot pedig a parancsnokság tagjai lehető legpontosabban teljesítették. Gyakorlat tartatott 4-szer.

A tagok létszáma az 1896. évben a következő volt: Tiszteletbeli 5, alapító tag 4, a működő tagok száma 79, a pártoló tagoké pedig 70, kik közül elhalt 2, eltávóztott a városról 4.

Ami egyesületünk vagyonát illeti, az a következő:

Leltár értéke	6959 frt 20 kr
Pénztári maradvány	30 „ 61 „
Zenekari alap	82 „ 71 „
Segély-alap	1630 „ 94 „
Lótartási alap	107 „ 26 „

Összesen: 8800 frt 72 kr,

ezzel szemben teher: 326 frt — kr.

Tiszta vagyon: 8474 frt 72 kr.

Egyesületi nevezetesebb ügyeinket 1 köz-

gyűlésen és 10 parancsnoksági ülésen tárgyaltuk. Titkári iktató könyvünk szerint 37 úgydarab érkezett be, mely mind elintéztett.

Tisztelt közgyűlés! Midőn a mult 1896. évi egyesületünket közletről érintett ügyekről ennyiben beszámoltam, azon forró óhaj-tással zárom be titkári jelentésemet, hogy a humanizmus nehez, de lélekemelő szolgálataiban álló kis egyesületünk még sok éven át virágozzék és működésünk a tűzoltászat terén, miként a mult évben, ugy a jövő években is meddő maradjon, hanem kulturális és erkölcsi sikerben még e szent millenniumi évet is felülhaladja. Adja Isten, hogy ugy legyen.

Levelezés.

Képviselő-választás. — Oltáregyleti bál.

Tegnap végre lezajlott a képviselőválasztás a következő eredménnyel: Perczel Béni kapott 137, dr. Nagy Károly 26 szavazatot, így tehát Perczel Béni 111 szótöbbséggel Abruóbánya—Verespatak vegyes választó-kerület országgyűl. képviselőjéül megválasztott.

Mindig s majdnem minden levelemben fölemlíttem a Verespatakon létező példás egyetértést, de az sola tán oly szépen nem nyilvánult, mint e választás alkalmával, mit bizonyít az, hogy a verespatakiak közül csupán egyetlen-egy adta szavazatát az ellenjelöltre.

E tekintetben nagy elismerés illeti Verespatak négy vezér-férfiát: Moldován Lajos, Dregán János, Ebergényi Mózes és Ajtay János urakat, valamint e járás derék és népszerű főnökét, Imreh Károly főszolgabíró, kik mindent elkövettek, — a tisztes kapacitálás határában belől — hogy Perczel zászlóját diadalra juttassák, mi há! Istennek sikerült is nekik.

Nem mulaszthatom el ez alkalommal a verespataki szabadelvű-párt derék elnöke Moldován Lajos urról meg nem emlékezni, E derék, önzetlen férfi valóban bámulatra méltó tevékenységet fejtett ki, s oly tapintatosan vezeti e pártot, hogy annak minden tagja a legnagyobb elismeréssel, tisztelettel viseltetik iránta. Soká éljen, sok ily derék férfit hazánkunk!

Folyó hó 7-én tartottuk meg az oltáregyleti bált az itt szokásos sikerrel. Zsuffolva volt a nagy táncsterem, ugy, hogy a négyeseket nyolcz kolonban kellett járnunk. Tánczos volt bőven, kik ki is tettek magukért és verespataki szépeinket derekasan megforgatták. Ott láttuk Dregán Jánosné, Imreh Károlyné, Ajtay Jánosné, dr. Blaháné, Jánky Kálmánné, dr. Darkóné, Tóth Kálmánné, Jánky Andrásné, Bokanits Györgyné, Schmidt Györgyné urnóket. Szép leányaink közül: Ajtay Mariska, Jánky Margit, Damó Rózsika, Jeney Nina, Molnár Anna, Szakács Ilona, Jánky Mari, Jánky Sarolta, Jánky Klára, Jánky Johanka, Bitai Jolán, Ivás Regina stb stb. kisasszonyokat. E bál 100 frton felül jövedelmezett az oltár-egyletnek s e szép sikerben oroszlanrésze van a fáradhatlan, kiváló szívjóságu és népszerű Ajtay Jánosné urnónek, ki oly lelkesen, oly szépen vezeti ez együletet s kit annyira szeretünk és tisztelünk mindnyájan, hogy annak, amihez hozzáfog, feltétlenül sikerülnie kell. Soká éljen!

Fővárosi levél.

Budapest, február 13.

Szép hölgyeim, ha töprengnének,
Hogy mit jelent e gyászkeret,
Oh, higgyék el, hogy nem azért van,
Mert „Ó“ talán már nem szeret!
A bájos angyal szeret engem,
Tanum erre sok kis levél —
S önök tudják, egy kis levélke
Gyakran mi mindent nem beszél.

Indiszkreczió, pardont kérek,
Van ebben bizony vajmi sok —
És ezért meg is cenzuráznak
Az angyalarczu bakfisok,
De kijelentem, bárha félve,
E gyászkeretnek oka más!
Oh, nevéssenek rajtam, kérem, —
Az ok csupán a — havazás

Mert bizonyára nem is sejtik,
Hogy e bolondos tél miatt
Az önök szerény krónikása
Mily sok ábrándot elsírat.
De minthogy immár erre tértem,
Kipattant most a nagy titok —
És egyben meg is kegyelmeznek
Az angyalarczu bakfisok.

Hisz szeretem a téli időt,
A hulló havat én is ám;
A sikos jeget, hol önöknek
Nem derogál a gardedám.
Sót a bálokon valczert, szupét
Szivesen járok magam is —
Bár oda mindig félve lépek,
Hogy rabul ejt egy kis hamis.

De még most, hogy egyre hull . . . hull . . .
A csunya, havas fürgeteg,
A nem várt, kínos csalódástól
A szívem fájón megremeg.
Hisz állandónak véltem már is
A kaczerkódó szép tavaszt,
Mely selymes himet szó a rétre
S az érző szívben dalt fakaszt.

A tavasz . . . oh, mi röpké szócaska!
Ám jelentése végtelen —
Két bájos eszmény rejlik benne:
Az ifjuság . . . a szerelem . . .
S a szép tavaszuk vége . . . vége!
A hó még soká esni fog —
És Önöknek is várni kell még,
Oh, angyalarczu bakfisok.

Hisz igaz, hogy a havazásnak
Itt nálunk szinte vége már,
A Kárpátoktól Adriáig
Ám hófúvások hire jár.
Mi még csak járunk a csuf sárban
És szidjuk egyre Karnevált,
Ki nem várt módon minden téren
Ez esztendőben úgy bevált.

De míg mi egyre lamentálunk
A csunya sáron . . . rossz telen —
Harsog a harcok harsónája
Bósz Kréta felől rémesen.
S mert Görögország ignorálja,
Hogy ő még most is kiskoru —
Bizvást meglesz, amitől féltünk:
A görög-török háboru.

A kis Kréta így nagy szerepet
Játszik a világ színpadán —
S mi véres nyomát letörülje,
Már nincs is olyan spongya tán.

Hisz vér is omlott eddig bőven —
És mi sem segít már ezen,
Hacsak Göröghon harczi vágya
Nem holmi görögtűz leszen.

Az egyiptomi nagy csapások
Sujtják még egyre Indiát,
Szegény népét a pestis, éhség . . .
A más világra küldi át.
S a hirre, hogy egy pesti gyárnak
A szállitánya fertőzött,
Kétségbeejtő pánik támadt
A fővárosi nép között.

A Bánffy-fele levelgyben
A végzés immár megjelent
És vele együtt Molnár apát
Sok szép reménye füstbe ment.
Blaskovich pedig — úgy beszélik —
Megesküdött, hogy ezután
A levelekkel felhagy végleg
És színműveket ír csupán.

De minthogy itt, e honházában
Az intendáns még oly nagy ur,
A páter — mondják — eltökélte,
Hogy Párisban lesz troubadour.
Ő nem teszi ki magát annak,
— Oh, nem lesz olyan ostoba! —
Hogy darabját még visszavesse
Egy kolozsvári despota.

Alvinczi jogász.

Vegyes hírek.

— **Gróf Majláth Gusztáv** erdélyi róm. kath. segédpüspök folyó hó 10-én este a gyorsvonattal Gyulafehérvárra érkezett és az „Európa“ szállodában szállott meg. Másnap délelőtt Lönhart Ferencz püspököt látogatta meg, majd Novák Ferencz kir. tanácsos polgármestert is, utóbbit a polgármesteri hivatalos helyiségben, délben pedig a déli vonattal visszautazott Budapestre.

— **Eljegyzés.** Dr. Szász Gerő kir. járásbírói aljegyző a napokban jegyezte el Gömör Gizella kisaszonny, Gömöri Edéne poprádi nagybirtokosnő kedves és szép műveltségű leányát, Poprádon. Gratulálunk.

— **Védköteleseink figyelmébe.** Ezuttal is értesítjük az idei sorozásra kerülő ifjakat, hogy Nagy-Enyed városban a városi védkötelesek sorozása április 10-én lesz.

— **Sertésvész.** Nagy-Enyed városában a sertésvész már hetek óta megszűnő, a városi rendőrség, egyetértve a szakértő állatorvossal, a zárlat feloldása vegett felsőbb hatóságához a jelentést megtette; a napokban tehát a sertés-zárlatot Nagy-Enyed városában feloldják.

— **Toronyóra.** Végre valahára megerte Nagy-Enyed város közönsége is, hogy toronyóraival is bírjon. A róm. kath. templom toronyára most teszik fel a csinos kiállítású órat és így kilátás van arra, hogy ma-holnap pontosan járó időmutatóval is fog bírni Nagy-Enyed.

— **Nyilvános köszönet.** Mindazon barátainknak és ismerőseimnek, kik fiam elhalálása alkalmából jóindulatu részvétüket nyilvánították, — a magam, valamint velem együtt sujtott családom nevében ez uton fejezem ki őszinte köszönetemet. Novák Ferencz.

— **Táncostély.** A gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium ifjusága 1897. február 20-án a Hungaria nagytermében a főgimnáziumi „Zene-alap“ javára hangversenynyel egybekötött táncostét rendez. A hangverseny műsora: 1. Rajta, előre (induló), Becker

Edétől, éneklő a főgimn. vegyeskar. 2. Don Juan (opera-kivonat) Mozart W. A.-tól, zongorán előadja Krzyzewsky B. II. o. t. 3. Szavaltat, előadja Löwy M. VI. o. t. 4. Béka-hangverseny. Weber Károly-tól, éneklő a főgimn. vegyeskar. 5. Felolvasás, tartja Zlamál A. főgimn. tanár. 6. Madrigale (quartett) fuvola-szólo Simonetti-től, előadja fuvolán Bartalis J. VII. o. t., kíséri: Lerchenfeld J. VI. o. t., Schopp A. VII. o. t. és Resch L. György főgimn. zenetanár. 7. Magyar népdalok, Pogatschnik G.-tól, éneklő a főgimn. vegyeskar. 8. Öreg anyó (stájer idyll), Langer N.-tól, előadja a főgimn. zenekar. 9. Vörösmarty Marót bán-jának 5-ik felvonásából egy jelenet, előadják: Medgyesy F. VIII. o. t. és Kocsis M. VIII. o. t. 10. Szárorty-induló Müller J.-tól, előadja a főgimn. zenekar. Belépő díj személynként: 1 frt. Felülírtakat köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a bizottság. Kezdeté este 7 órakor. Jegyek előre válthatók Frölich Gy. és Szentgyörgyi M. gyógyszerész uraknál.

— **Közgyűlés.** A balázsfalvi takarékpénztár részvenytársaság VII-ik rendes közgyűlését 1897. évi február hó 21-én d. e. 10 órakor tartja Balázsfalván az intézet helyiségeiben.

— **Magyarország ujjászületése.** Az Athenaeum r. társaság kiadásában megjelenő „A magyar nemzet története“ című tíz kötetes nagy munkának (millenniumi kiadás) hatodik kötetét technikai okokból megszakították és a most közreboacsított 93., 94., 95. füzetekkel megkezdték a IX. kötetet, amelynek címe „A nemzeti államalkotás“ (1815—1848.) Irja Ballagi Géza. Most egy ideig ezt a kötetet folytatják, később pedig visszatérnek a VI. kötet folytatására, úgy, hogy az V. VI. és IX. köteteket még ebben az évben teljesen befejezik. Ballagi Géza remekül megírt korrajza révén azt a nagy korszakot tárja fel előttünk eseményeiben és a szereplő államférfiak működésének részletes leírásában, midőn a magyar nemzetnek egy részről jogait, nemzeti és állami önállóságát kellett védelmeznie az abszolút hatalommal szemben, másrészt folytatnia kellett az államépítést, az egységes nemzetté alakulást megkezdett munkáját. Ezek a füzetek tele vannak Magyarország megújulásának, ujjászületésének eseményeire vonatkozó igen becses képekkel. Mindjárt a bevezető sorokhoz van mellekve az akkori események legkiválóbb főpontjának, Kossuth Lajosnak 1843-iki arcképe. „A Tisza szabályozás kezdeményezői szövetség levelének“ hasonmása; továbbá „Teleki József gróf“ arcképe Barabás Miklós olajfestménye után; „Buda 1810-iki látképe“ Raussmann egykori rajza után; „Wesselényi Miklós báró Földváry Gáborhoz az Akadémia megalapításáról szóló levelének“ hasonmása; „A lánchíd“ képe, építése korából, a budai hídfő akkori képével; a „Pesti vásár a század első felében“ stb. Minden héten meg fog jelenni egy-egy füzet. Ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. Előfizetes: negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr. Félévre (24 füzet) 7 frt 40 kr.

— **Koldusvilág Oroszországban.** A Novosti című lap bevezető adatait közöl egy cikksorozathoz, mely a koldusok életéről fog szólni. A koldusvilág „parazitáiról“ fognak beszélni ezek a cikkek, melyek az emberiségnek csak terhére vannak. Iyen parazitáknak pedig, hivatalos számítás szerint, több mint háromszázezer él Oroszországban. A cikkek ezután két kategóriára osztja föl a

koldusok
táborából
velökre,
sokra,
következ
koldusok
vagyis za
obsitosok
pogtanal
vagyis c
nát, han
is koldul
„írók“ (t
kik vala
kik soha
kik soha
nem telj
kan kold
— A
Végre me
hóvéd z
ket a de
lelkesen,
tással ját
ben levő,
kényelem
mében. N
lat emelé
nak Eger
szolgálás,
olasz, fra
világ bárn
ezt összev
váry étter
közönség
előkelőség

— **Til**
varhölgyek
a törvény
a soknál
van. Ez a
orosz mag
ert és nén
például V
csakis a sz
szivarokat
udvarhölgy
fűst, hogy
cárnó vége
mi állapot
gyeinek a
most az ó
a cárnó ak
minden bos
kifejezést,
azt a csun
gyek term

— **Mag**
az Ungaria
zetét. Szép
magyar és
E füzetben
Jókai Mór,
Gyalui Fari
Marosán Vil
veivel találk
között van
román fordít
lozsvárt jel
szerkesztéséb
frt. Ajánljuk
— **A mill**
Klősz György
ligeti fasor 4
az ezredéves
lei az ó bir
nála kaphat
fényképek, v

koldusokat, olyanokra, kik „Krisztus akaratából” koldulnak és önkéntesekre és műkedvelőkre, vagyis nem foglalkozásszerű koldusokra. Az első csoport nyolcz alosztálya a következő: a) templomi koldusok; b) temető-koldusok; c) puposok; d) jeruzsálemiek vagyis zarándokok; e) szebasztopoliak, vagyis obsitosok; kopogtatók, kik az ablakon kopogtanak; g) csavargók és h) „raktárosok”, vagyis olyanok, kik nemcsak pénzalamizsnát, hanem élelmiszereket és ócska ruhákat is koldulnak. Az „önkéntesek” válfajai: az „írók” (néma kérvényezők), „protekeziósok”, kik valami ajánlással jönnek, „leégettek”, kik sohasem égetek le, és „telepítvényesek”, kik soha semmifele faluban nem laktak, hanem teljes életükön át a nagyobb városokban koldulásból éltek.

A magyar kir. honvéd zenekar.

Végre megértük azt is, hogy van magy. kir. honvéd zenekarunk. Valóban élvezet is ezeket a derék fiukat végig hallgatni, mily lelkesen, mennyi tudással és mily precizitással játszanak esténként, a vígadó épületében levő, kiváló eleganciával és rendkívüli kényelemmel berendezett Egerváry éttermében. Nagyon természetes, hogy a hangulat emeléséhez nagy mértékben hozzájárulnak Egerváry pompás borai, a figyelmes kiszolgálás, jutányos árak s különösen magyar, olasz, francia és angol konyhája, mely a világ bármely nyenczét is kielégítheti. Mind ezt összevéve nem is csodálható, hogy Egerváry éttermei nemcsak a főváros illusztris közönségének, hanem a vidékről felránduló előkelőségeknek is kedvencz helyévé vált.

Tilos a dohányzás. Az orosz udvarhölgyeknek — nem léven kivétel ők sem a törvény alól — nő létükre igen sok, sőt a soknál még egygyel is több gyöngéjük van. Ez az egy gyöngye: a dohányzás. Az orosz mágnásasszonyok élnek-halnak a füstért és némelyikük annyira gourmand, mint például Woroznow herczegasszony, hogy csakis a saját külön használatára készített szivarokat vagy illatos cigarettákat szív. Az udvarhölgyek termében néha akkora volt a füst, hogy szinte vágni lehetett... Az orosz cárnő véget vetett most ennek a paradicsomi állapotnak és megtiltotta az udvarhölgyeinek a dohányzást. Nagy ugyan azért most az ő körükben az elkeseredés, de hát a cárnő akarata ellen nincsen appellata. És minden bosszúságuknak csak azzal adhatnak kifejezést, hogy kis ökleikkel megfenyegetik azt a csunya táblát, amelyet az udvarhölgyek termének az ajtajára függesztettek:

TILOS A DOHÁNYZÁS!

Magyar-román Szemle. Vettük az Ungaria (Magyar-román Szemle) I. füzetét. Szép kiállítás, gazdag tartalom. A magyar és román írók találkozó helye ez. E füzetben Márki Sándor, Szádeczky Lajos, Jókai Mór, Beöthy Zsolt, Szóts Sándor, Gyalui Farkas, Pap C. J., Saineán Lázár, Marosán Viktor, Moldován Gergely stb. neveivel találkozunk. A sok érdekes közlemény között van Vörösmarty Szózatja is sikertelt román fordításban. Az érdekes folyóirat Kolozsvárt jelenik meg Moldován Gergely szerkesztésében; egy évi előfizetési ára 6 frt. Ajánljuk az érdekeltek figyelmébe.

A milleniumi kiállítás fényképei. Klösz György fényképész (Budapest, városligeti fasor 49.) értesíti t. olvasóinkat, hogy az ezredéves kiállítás összes fényképfelvételei az ő birtokába mentek át és kizárólag nála kaphatók. Ugy albumok, mint egyes fényképek, valamint Ós-Budavár-képek, és

stereoscopeképek üvegre és papírra, mélyen leszállított áron rendelhetők meg e hírneves fényképésznel.

Meteorológiai jelentés febr. 10-től febr. 13-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Bor- lat	Csapadék	Hő napi max. min.
7	66:3	-4:7	N ₁	10	—		
10	2 65:8	-1:0	—	9	—	-0:0	-6:0
	9 66:2	-4:6	—	1	—		
7	66:6	-4:2	—	10	—		
11	2 64:4	-1:4	SW ₁	3	—	+1:0	-5:0
	9 63:8	-3:4	N ₁	10	—		
7	59:8	-4:8	W ₂	3	—		
12	2 59:0	+1:8	NW ₁	6	—	+2:0	-7:8
	9 62:4	-2:0	NW ₁	5	—		
7	62:3	-2:3	W ₂	7	—		
13	2						
	9						

Kilátás: Változóan felhős és mérsékelt hideg.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1-10-ig. Borulat foka = 1-10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, ▽ = dara.

Közgazdaság.

Az alsófehérvármegyei gazdasági egyesület a Nagy-Enyed város határában már a f. év tavaszán felállítandó vármegyei közös csikó-legelőjére egy, két és három éves csikó-bejelentését az egyesületi titkárhoz (Nagy-Enyed) elfogadja és a bejelentés sorrendjében előjegyzi. Minden egyes bejelentő gazda bejelentésének elfogadásáról értesítve lesz, és részére — tájékozás végett — a csikó-legelőszabályzat meg fog küldetni. Egyesületi tagok 1 drb csikó után 12 frt (nem egyesületi tagok 15 frt) legeltetési díjat fizetnek. Legeltetési időny 1897. május hó 1-től 1897. november hó 1-ig. Részletes fölvilágosítással az érdeklődő gazda-közönségnek az egyesületi titkárság (Nagy-Enyed) szívesen szolgál.

Az alsófehérvármegyei gazdasági egyesület a f. év tavaszán egyesületi tagjai között termelési kísérlet céljából „Duppau i z a b” vetőmagot oszt ki. Előjegyzéseket eme, már a tavalyi évben is vármegyénk területén igen jól sikerült zab-vetőmagra elfogad az egyesületi titkárság Nagy-Enyeden.

A „Duppau i z a b” a múlt évben elért eredményeket, a termelők által beküldött adatok alapján, lapunk legközelebbi számában fogjuk közölni.

—y.—

Piaci árak.

Nagy-Enyed, 1897. február 11.

	1	véka
Buza legjobb	1	1—
„ középszerű	1	—90
Kétszeres legjobb	1	—80
„ középszerű	1	—75
Rozs legjobb	1	—80
„ középszerű	1	—75
Zab legjobb	1	—50
„ középszerű	1	—54
Kukorica (tengeri)	1	—80
Burgonya	1	—80

Széna legjobb	egy szekér	8.—
Szalma legjobb	„	2.—
Bikkfa 1 köbm. keresztirakás nélkül, 1 m. hosszú	„	3:50
Cserfa 1 „	„	2:50
Tölgyfa 1 „	„	3.—
Faszén kemény	egy hektoliter	1:80
Marhahús	1 kilogramm	—36
Sertéshús	„	—48
Szalonna	„	65—75
Dísznösztr	„	—80
Vöröshagyma	„	—
Fokhagyma	„	—

Csarnok.

Sztárai Mihály élete és irodalmi működése.

— Irodalomtörténeti esszé. —
Írta: Kiss Pál.

Sztárai drámai költészete.

(Befejező közlemény.) 9

A szereplő személyek a két műben — mint láttuk — majdnem ugyanazok. Külső cselekvényről szólni keveset lehet. Ami csekély mozgalmasság van a darabban, az — mint Nagy Sándor találóan mondja — személyeinek lelki világában foly le.* Inkább eseményt olvasunk darabjaiból, mint cselekvényt, de az egység ellen nem lehet kifogásunk. Személyei — szigorubb drámai törvények szerint — nem jellemek hanem korának tipikus emberei. Nem az egyént látjuk a küzdő felekben, hanem a prot. korszak bármelyik prédikátorát, plébánosát, vikáriusát stb. Épp ezt mondhatjuk a két biróról is, bár ők karakterük határát jóval túllépik s a vita folyamán tanult theologusokká változnak át. Igen találó Toldy véleménye, hogy a drámák életképi vonásokat tüntetnek föl; mert ha Tamás papot nem is azonosíthatjuk Sztárai egyéni jellemével: alig vitatható el, hogy e drámai hitviták költőnknek a sokat emlegetett „tar papokkal” valósággal megtörtént „conflictusai” alapján inspiráltak.

Munkái szerkezetéről dicsértelemmel emlékezhetünk meg. A sovány cselekvény gondosan van felosztva, ügyesen és értelmesen kikerítve. A főbb személyek körül arányosan helyezkednek el a mellékalakok s csak pár helyt van hosszadalmas, fárasztó tanítás adva Tamás papnak és Borbás birónak a szájába, ami a művek didaktikus céljainak tulajdonítható.

Legtöbb dicséretet érdemel drámáinak előadásmódja. Személyeit értelmesen, korazamos, népies nyelven beszélgeti. Könnyűséggel használja a fokozottabb érzelmeknek megfelelő erőtejezesebb kifejezéseket. Párbeszédeit közmondásokkal, tősgyökeres szóhasználatokkal vegyíti, melyekben a durvább tréfának is helyet enged, de ez kora és közönsége izléséből s az elfogult vitatkozó türelmetlenségéből könnyen megmagyarázható.

Vajjon előadásra kerültek-e Sztárai darabjai? Nagy Sándor említett jeles tanulmányában nem ad erre nézve határozott feleletet.** Hajlandóbb azt hinni, hogy csak nyomtatásban forogtak közkezen, minthogy valóban nem is készültek színpad számára s csak később kerülhettek színre valamelyik ref. tanintézetben, midőn a Németországból átültetett isk. dráma nálunk is virágozni kezdett. Ezzel szemben Szilády véleményét fogadjuk el,** ki az igen-t mondók kisebb csoportjába tartozik s meggyőződéssel veszszük át Bodnár ide vonatkozó sorait: „Az oly

* Id. m. 998. lap.

** Id. m. 995. lap.

*** Id. m. 840. lap.

élenk, mozgékony, nyughatatlan ember, aki minden alkalmas fegyverrel és szüntelen ostromolta a kath. papokat; aki dicsérve említi, hogy ultra Sauromatas videlicet et ultra glacialium Caucasum üzte őket; aki minden nyilvános hitvitára kényszerítette a hívek régi pásztorait; nem mulaszthatott el efféle színi előadásokat, melyek nagy sikerrel kecsegtettek a szerzőt és a hatalmas ujtót.**

Ime, ez Sztárai drámaírói működése! A XV. században megszületett népies magyar komédia így folytatódott és mutatkozott be irodalmi alakban a protestáns dramatizált polémiával, szatírával a reformáció korában.

Hogy pedig a XV. századbeli siposaink, oculatoraink, histriónok párbeszédes, alarcos jprodukciói ekként fejlődtek tovább, egészen természetesnek találhatjuk; hisz' a hitujítás eszméi e korszak minden jelenségére, minden mozzanatára ráűtek saját bélyegűket s a reformátorok minden lehető eszközökkel felhasználták az új tanok terjesztésére. Csoda-e tehát, ha Sztárai a nép előtt már ismeretes drámai formába öltöztette a régi egyház ellen irt támadásait s azokat a népeknek a nép közül választott személyekkel adatta elő? Ezen kérdésre könnyen megadhatjuk feleletünket, főleg ha még hozzáveszünk, hogy Sztárai sárospataki tanulmányai után a páduai egyetemen is megfordult Olaszországban, ahol a XV. századtól kezdve mindinkább erősödött a dráma, úgy, hogy már a XVI. században a világi színmű-irodalom is virágozni kezdett; s e mellett valószínűnek ismerjük el Szilády hozzávetését, hogy Sztárai theologiai ismeretein kívül a színművészet ismerését és becsülését is magával hozta Páduából, ahol Plautuson és Terentiuson kívül az olasz, s kivált a páduai komédia-írókat is megismerte.**

XVI. századbeli drámánk tehát, mint Sztárai darabjai mutatják, szoros kapcsolatban indult meg az egyház működésével; ennek céljait szolgálta és segítette elő; az egyház talaja nyújtotta azt a táperőt, melynek segítségével a megelőző századbeli párbeszédes, primitív komédia irodalmilag is fölépíthetett s megszólaltatta a magyar népszínműnek első alakjait Tamás pap, Borbás és Antal bíró személyében.

Egyébiránt a reformáció áramlata is Németországban úgy, mint Svájcban, de különösen az előbbiben, melylyel reformátoraink közvetlen összeköttetésben voltak, kedvezett a dráma fejlődésének. Így Németországban már a század 20-as éveitől kezdve adtak elő prot. szellemű darabokat a kath. egyház gunyolására; maguk a hitujítás vezérei nem idegenkedtek a szindarabok előadásától; Luther gyönyörrel olvasta Plautus és Terentius munkáit s nem tiltott senkit a komédiáktól, még ha olykor illetlen dolgok fordultak is elé bennök; Melanchton Terentius darabjait nemesak olvasta, hanem be is tanultatta és elé is adatta; Kálvin kezdetben szintén pártfogolta az erkölcsi darabok előadását stb. Ilyen külföldi példák után egészen természetes, hogy a hitujítás eleinte hazánkban is kedvezett a drámának és istápolta a színművészet ügyét, mig nem Genfből a század közepétől kezdve elterjedt a szigorubb felfogás, melylyel aztán a puri-

* Bodnár: Id. m. 464. lap.

** Szilády: Id. m. 334. lap.

tán kálvinizmus irtó hadat izent a színészet életének.

Méltó fájdalommal idézhetjük, egy kis betoldással, Szilády szavait: Nemzeti dráma-irodalmunk érdekében csak sajnálhatjuk, hogy a „Debreczeni hitvallás“ (1562) cikke és a korán beköszöntött ellen-reformáció oly nagy hatással voltak a magyar reformált felekezetre; mert ha azon népies irányban — — — a magyar színmű-irodalom — — — tovább fejlődhetett volna: az esetben ma már mi is az angolok és spanyolok büszkeségével tekinthetnénk irodalmunk ez ágára.*

* * *

Ime, ezekben ismertem és szerettem meg Sztárai Mihályt, a prot. papot, a prot. tanítót és a prot. író. Különveve az egyes körökben is nagy és neves tagja a XVI. század irodalmának, de együttesen, több irányu s harmónikus egységbe olvadó tevékenységével, éppen első rangu munkása egész irodalomtörténetünknek.

Korának igaz gyermeke volt s mint ilyen, jótékonyan hatott közönségére; de e mellett nagy vala hatása költőtársaira és utódjaira is, akikben kiválóbb költői tulajdonságai tovább folytatódtak s a szellemi fejlődés tényezőivé váltak.

Közkezen forgó iskolai könyveink, a kiért lapok szűk korlátain belül, csak néhány sorban emlékeznek meg életéről és munkásságáról. Nemzeti irodalom-történetünk tanárai méltó munkát fognak cselekedni, ha emlékeztetnek és nevének az előírt parányival több időt szánnak a tanítás munkájában.

* Szilády: Id. m. 339. lap.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyed

Eladó kerékpár.

Egy egészen új kerékpár, chicagói rendszer, angol gyártmány, teljesen felszerelve.

becsértékben eladó.

Bővebb felvilágosítást nyújt e lap kiadóhivatala.

1024 2-3

Vendéglő-kiadás.

A marosújvári ev. ref. egyház a Mikó utcában lévő 4 szobas ujonnan épített külön konyha és szobával ellátott, 1200 veder bor kelendőséget s ennek megfelelő sör-, pálinka- és ételfogyasztást feltűntető

vendéglőjét

1897. évi ápril 24-től hat egymásután következő évre bérbe adja.

Nyilvános árverés napja **márczius 12-ke d. u. 3 órakor** a lelkési lak hivatalos helyiségében.

Ha kivéő az egyház borát árulja, kikiáltási ár 500 frt, ha pedig saját borát: 700 frt. Tíz százalék bánatpénz előre leteendő; írásbeli zárt ajánlat is elfogadtatik az irt napig.

A szerződés a lelkési hivatalnál megtekinthető. Megjegyezzük, hogy a piac 1898-on kezdve a vendéglő közvetlen közelében lesz.

Az ev. ref. egyház gondnoksága nevében.

Maros-Ujvár, 1897. február 11-én.

Jancsó Lajos,

ev. ref. lelkész,

1026 1-3

Borsepró!

Borseprót keresek megvételre napi ár szerint. Ugyszintén elfogadom azt **kifőzésre** előnyös feltételek mellett.

Értekezni lehet velem személyesen bármely időben. Tisztelettel

Nagy-Enyed, 1897. febr. hó.

Paulini Rudolf,

1020 4-5 Szentkirály-utca 14. sz.

Pénzkölcsön

birtokra, házakra, gyárakra és gőzmalmokra első helyű betáblázásra 40 évre 4 1/2 százalékra, 50 évre 4 százalékra, 2-ik és 3-ik helyű betáblázásra 6 százalékra.

PÉNZT

váltóra 5-6 százalékra 10000 ftiig gyorsan és discretio mellett szerez, valamint drága adósságokat konvertál, ugyszintén váltókat leszámítottat **Schwarz Márton, Budapest, VII. Miksa-utca II. sz.**

Kitűnő referenciákkal szolgálhatok. 1001 5-10

Olcsó cseh ágytöl!

5 kl. új, jó, foszott, pormentes — 4 frt 80 kr.
5 „ jobb minőségű — 6 „ „
5 „ hófehér puha foszott pehely 9, 12, 15 „ „
5 „ fél pehely 6, 7, 20, 9 „ „
5 „ hófehér puha fosztatlan pehely 12-15 frt.
Pehely 1,80, 2,40, 3, —, 3 frt 30 kr 1/2 kilónként.
Kitűnő paplanok 2 frt 30 krtól feljebb.
A szállítás bérmentesen, utánvét mellett történik.
Felcserélés és visszavétel nincs kizárva, ha a postadíj meztérítetik.
Megrendeléseknél kérem jól megfigyelni a címet.
Benedikt Sachsel, Klattau, 409. Böhmen.
942 11-20

1897. évi ápril 24-től hat egymásután következő évre bérbe adja.

Ez a valóságos nyébe, nyen. A